

FOLKEKIRKENS UDDANNELSES- OG VIDENSCENTER, FUV Løgumkloster

Kursus 60b/25 den 29. september – 2. oktober 2025

v. lektor i sjælesorg, FUV, Ole Raakjær, MHP, ph.d,

Mødet med sørgende i folkekirken – Sammen om sorgen, ind i fællesskabet

	9.00-11.45 (pause: 10.20-10.40)	13.00-17.17	19.00 -21.00
Man 29/9	Vi begynder med frokost kl. 12.00	<p><i>Ole Raakjær</i> Velkomst, introduktion til ugen og fælles præsentation</p> <p><i>Ole Raakjær</i> Sorg i historisk perspektiv</p> <p><i>Ole Raakjær</i> Eksistensielle og teologiske perspektiver på sorg</p> <p>I en kultur, hvor sproget om sorg er domineret af psykologiske forståelser, er det både for præsten/kirke- og kulturmedarbejderen/m.m. og den sørgende af afgørende betydning at tænke eksistentielt og teologisk om sorg. Sorg er ikke (alene) et individuelt og indre følelsesmæssigt problem, der kan løses, men et fællesmenneskeligt vilkår, der skal deles, og som vi har brug for at være sammen med hinanden om. Sorgen er noget, vi kan give og tage fra hinanden. Vi holder noget af den andens sorg i vores hænder. Sorg handler ikke om at glemme, men om at huske; sorgen afslutter et liv, ikke en relation, og de levende og døde er i den samme Guds hånd.</p>	<p>19.00-21.30 (senest) <i>Signe Asbirk, sognepræst, Køge sogn</i> Tilbage til fællesskabet! Folkekirken som særegen ramme for mødet med sørgende</p> <p>Hvad adskiller Folkekirken fra andre tilbud til mennesker i sorg? I et individualiseret og psykologiseret samfund, mødes sørgende gerne med specialtilbud i form af individuelle samtaler og/eller gruppesamtaler med en uddannet sorg-ekspert for bordenden.</p> <p>Folkekirken tilbyder også både individuelle sjælesorgssamtaler og sorggruppeforløb, men dertil har Folkekirken et væld af andre muligheder for at møde sørgende på måder, der hverken tager udgangspunkt i individet eller har samtalen som primær form, men inviterer indenfor i et større mere generelt fællesskab og udfolder sig i diverse samværs- og udtryksformer lige fra gudstjener, kirkeyoga og pilgrimsvandringer til strikkeklubber, morgensang og fællesspisning.</p> <p>Hvorfor alt dette har relevans for mødet med mennesker i sorg, og hvordan det kan udfolde sig i praksis i en folkekirkelig ramme, vil vi se nærmere på gennem både teori, konkrete eksempler og evt. øvelser i mindre grupper.</p> <p>Oplæggets nøgleord: Af-individualisering, af-specialisering og af-psykologisering af sorgen</p>
Tir 30/9	9.00-11.45 <i>Helle Schimmell cand. theol. ph.d - tidligere lektor og sognepræst</i> Psykobiologiske perspektiver på sorg	<i>Psykobiologiske perspektiver på sorg (fortsat)</i>	<i>Ole Raakjær</i> 14.30-15.30 Praktiske øvelser

	<p>Ser man på typiske måder at sørge på hos mennesker fra andre kulturer, er det slående, hvor forskellige de følelsesmæssige udtryk er. Man fristes til at tro, at følelser slet og ret er kultur. Samtidig ser sorg også ud til at være et universelt fænomen, der ikke blot kan iagttages på tværs af kulturer men også på tværs af arter. I stedet for et enten/eller er der tale om et både og. Følelser er både reaktive og har kontekstuellemmede udtryk. Vi skal se på sorgens psykiologiske basis, og hvorfor sorg er kærlighedens pris.</p>		
<p><i>Ons</i> <i>1/10</i></p>	<p>9.00 – 11.45 <i>Ole Raakjær</i> 15.30-17.15 Hvordan hjælper vi barnet, der har mistet? ”I skolen havde de alle ondt af mig og prøvede at undgå mig. Det var svært at forstå. Det føltes som at stå alene i en cirkel, mens alle stod og kiggede på en...” Sådan beskrev en 12-årig dreng, der som 8-årig mistede sin mor og som 11-årig mistede sin far, sin ensomhed. Når et barn er på vej til at miste en forælder eller har gjort det, er det ikke ualmindeligt, at det føler sig alene i skoleklassen eller til konfirmandforberedelse. Og selvom deltagelse i en sorggruppe kan være fint, så tilbringer barnet/den unge det meste af sin tid i klassen. Hvilken rolle kan præsten have her? Hvordan laver man en klassesamtale? Sjælesørgeriske overvejelser og praktiske værktøjer.</p>	<p>14.30-17.15 <i>Familieterapeut Birgitte Nygaard og praktiserende læge Poul Nygaard</i> Ledelse af sorggrupper I sorggruppen er det ofte en stor udfordring at give alle deltagerne en stemme. Det vil typiske være nogle, der taler mere end andre og som også gerne vil kommentere/evaluere de andre deltageres erfaringer og oplevelser. Familieterapeut Birgitte Nygaard og praktiserende læge Poul Nygaard, der har mangeårig erfaring med såvel store sorggrupper for familier, hvor der både er voksne, unge og børn, og mere “almindelige” sorggrupper, vil denne eftermiddag øse af deres erfaringer med hvordan man skaber et miljø, hvor alle føler sig set og anerkendt.</p>	<p>Kl. 19.00-21.00 <i>Ole Raakjær</i> Modeller for sorggruppearbejde Hvad betyder det for måden at drive sorggrupper på, at sorg ikke er en tunnel, man skal igennem, men et landskab, man skal leve i? At det er taknemmelighed og ikke accept, der er ”målet”? Aftenen vil også rumme ideer og praktiske tips til, hvordan man kommer i gang med en sorggruppe. Kl. 21.00 Symposium</p>
<p><i>Tor</i> <i>2/10</i></p>	<p>9.00 -11.45 <i>Maria Baastrup Jørgensen</i> <i>studieledet, Folkekirken Udviklings- og Videnscenter, leder af specialuddannelsen i sorggruppeledelse, FUV</i> Hvad blev der af arvesølvet? Kirken har en lang tradition for at møde sørgende mennesker - både i forbindelse med bisættelser og</p>	<p>13.00-15.45 <i>Lise Trap, forfatter og tidligere sognepræst</i> Vinterblomster – at forandres i sorg Det siges, at når Gud lukker en dør, åbner han et vindue og at intet er så galt, at det ikke er godt for noget. Det passer ind i tidens positivtænkning, men kan være uudholdeligt at blive konfronteret med, når det værste er sket. Samtidig erfarer mange i dyb sorg, at de med tiden ændrer holdninger,</p>	

	<p>begravelse, men også i samtaler, i sorggrupper og ved gudstjenester og gravsteder.</p> <p>De seneste år har sorgområdet fået en enorm bevågenhed mange andre steder fra - og det er uden tvivl en rigdom, at så mange forskellige fagligheder har bidraget til forståelsen af feltet. Samtidig er det væsentligt, at de teologiske perspektiver i det kirkelige sorgarbejde ikke går i glemmebogen. I vores eget arvegods, ligger der væsentlige ressourcer, som kan være med til at styrke og berige Folkekirkens møde med sørgende.</p>	<p>prioriteringer og selvopfattelse og kommer til at se sig selv som stærkere, mere bevidst og i besiddelse af en langt større dybde og indsigt i tilværelsen end før. Det kan imidlertid være lige så svært og måske direkte skamfuldt at erfare, for hvilket menneske er den, der profiterer af sin elskedes død?</p> <p>Det spørgsmål kan blive så påtrængende, at man som sørgende benægter det, man selv erfarer, nemlig at selv der, hvor så alt for meget er sorg og savn, kan nyt liv spire frem og folde sig ud som blomster i vinterens kulde.</p> <p>15.45-16.00 <i>Ole Raakjær</i> Hvad tager vi med os? Afsluttende refleksioner og evaluering af ugen.</p> <p>Kl. 16.00 Sandwich to go</p>	
--	--	---	--

Mødet med sørgende i Folkekirken

-Sammen om sorgen, ind i fællesskabet

FUV Løgumkloster, 29. september – 2. oktober 2025

Kursets formål

Kurset retter sig mod præster, Kirke- og Kulturmedarbejdere og andre, der gerne vil starte sorggrupper eller allerede arbejder med sorggrupper for børn, unge eller voksne i kirkeligt regi, livsmodsgupper, kirkelige mødesteder, kirkekafeer m.m. Kurset tager udgangspunkt i, at sorgen ikke er en tunnel, man skal igennem, men et landskab, man skal leve i og leve med, og at formålet med en sådan gruppe først og fremmest er, at deltagerne erfarer,

- at sorg er en almindelig måde at reagere på et tab
- at når sorgen deles, bliver den lettere at bære
- at det ikke handler om at opnå en accept af tabet, men at komme nærmere en taknemmelighed over det, man har fået og aldrig kan miste
- at døden afslutter et liv, ikke en relation
- at sorghjælp er huskehjælp
- at sorggruppen/livsmodsgruppen m.m. kan være det første skridt på vej ind i fællesskabet igen

- at evangeliet om kødets opstandelse og det evige liv rummer trøst og livsmod, når man mister

Kurset vil bestå af en vekselvirkning mellem oplæg, refleksion og øvelser og udstyrer deltagerne med såvel teoretisk indsigt i sorg og trøst og praktiske råd til, hvordan man starter en sorggruppe, og driver den i overensstemmelse med ovenstående. Der indgår også overvejelser over, hvad der er det særlige ved arbejde med sorg i kirkeligt regi.

Tilmelding på FUV's hjemmeside <https://www.fkuv.dk> (log ind med MitId)